

บทวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือวัดความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น

อังคินันท์ อินทรกำแหง*

ชญชนก ชุมทอง**

บทคัดย่อ

จากอัตราการตั้งครรภ์ในสตรีไทยวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี มีมากถึงร้อยละ 14.7 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลกที่กำหนดไม่เกินร้อยละ 10 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเครื่องมือวัดความรู้ด้านสุขภาพสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น 2) ประเมินระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และ 3) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของสตรีไทยวัยรุ่นอายุ 15-21 ปี จำนวน 2,001 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและกำหนดโควตาจาก 4 ภูมิภาค ๆ ละ 500 คน ผลวิจัยพบว่า 1) เครื่องมือวัดความรู้ด้านสุขภาพ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก 1-5 คะแนน รวม 71 ข้อ โดยมีความเชื่อมั่นของครอนบาคอยู่ระหว่าง .847 - .928 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในช่วง .403-.834 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความรู้ด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับไม่ดีพอ คิดเป็นร้อยละ 95.5 และมีพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 51.4 รองลงมาอยู่ในระดับไม่ดีพอ คิดเป็นร้อยละ 46.7 และอยู่ในระดับดีมากคิดเป็นร้อยละ 1.8 3) ผลทดสอบรูปแบบเส้นทางอิทธิพลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าสถิติยืนยันอยู่ในระดับยอมรับได้ คือ Chi-Square=321.08, df=29, p-value=0.00, RMSEA=.071, GFI=0.96, CFI= 0.96 และทักษะทางปัญญาระดับพื้นฐานมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร โดยส่งผ่านทักษะทางสังคมระดับปฏิสัมพันธ์และทักษะระดับวิจารณ์ญาณ ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ .26, .86 และ .43 ตามลำดับ ดังนั้น แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นควรเริ่มจากการประเมินความรู้ด้านสุขภาพเป็นลำดับแรกและจากนั้นส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงของการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านส่วนบุคคลและสังคมควบคู่กับสร้างความรอบรู้ในแต่ละด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพทางเพศในการป้องกันการตั้งครรภ์ได้ด้วยตนเองต่อไป

คำสำคัญ: เครื่องมือวัด/ความรู้ด้านสุขภาพ/การตั้งครรภ์วัยรุ่น/การป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร/พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ/รูปแบบเส้นทางอิทธิพล

*ผู้รับผิดชอบหลัก รองศาสตราจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข